

7/7089
66-3

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SÜRELİDİR

Sayı : 30824082/610- 5853
Konu : İstanbul Milletvekili
Dr. M. Sezgin TANRIKULU'nun
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2016

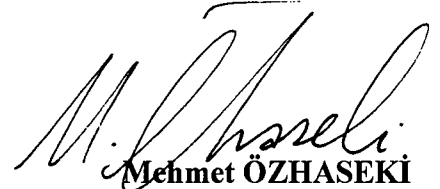
11 Ekim 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) TBMM'nin 28/07/2016 tarihli ve 43452547-120. 07-48159 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 02.08.2016 tarihli ve 31853594-610-2-1668-3122 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Dr. M. Sezgin TANRIKULU'nun; son on yılda riskli alan ilan edilen yerler hakkında, Sayın Başbakanımıza yönelttiği Sayın Başbakanımızın da Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri, TBMM 7/7089 Esas sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (1 Adet, 4 Sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

-TBMM Başkanlığı

Bilgi:

-Başbakanlık

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN DR. M. SEZGİN TANRIKULU'NUN
TBMM 7/7089 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULAR VE CEVABI

SORULAR:

İstanbul Beyoğlu İlçesi Fetihtepe, Kaptanpaşa, Keçecipiri, Piripaşa, Piyalepaşa ve Kulaksız mahalleleri içerisinde bulunan bazı yerlerin riskli alan ilan edilmesine dair Bakanlar Kurulu kararı, Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu 6 mahalleyle ilgili daha önce Beyoğlu Belediye Meclisince alınan riskli alan kararı, bölge halkı ve sivil toplum kuruluşları tarafından yargıya taşınmış ve riskli alan kararı mahkemece iptal edilmiştir. İlgili mahallelerde rant fırsatı oluşacağı endişesi hakimdir.

Bu bağlamda;

- 1) Son 10 yılda Türkiye genelinde illere ve ilçelere göre toplam kaç yer "Riskli Alan" ilan edilmiştir? İlgili yerlerde kentsel dönüşüm projeleri sonucunda kaç iş yeri kapanmıştır?
- 2) İstanbul Beyoğlu İlçesi Fetihtepe, Kaptanpaşa, Keçecipiri, Piripaşa, Piyalepaşa ve Kulaksız mahalleleri hangi gerekçeler ile "Riskli Alan" ilan edilmiştir? Bu 6 mahallede "rant fırsatı" oluşmaması için AKP Hükümeti ne tür tedbirler almıştır?
- 3) İstanbul Beyoğlu İlçesinde "Riskli Alan" ilan edilen yerlerde bulunan ama risk ihtimali olmayan bina ve yapıların korunmadığı iddiası doğru mudur? İddialar ile ilgili olarak gerekli incelemeler yapılmış mıdır ya da yapılacak mıdır? Yapılmışsa, akıbeti nedir?
- 4) İstanbul Beyoğlu İlçesi Fetihtepe, Kaptanpaşa, Keçecipiri, Piripaşa, Piyalepaşa ve Kulaksız Mahallelerinde yapılaşma sebebiyle can ve mal kaybına yol açma riski taşıdığına ilişkin iddiaların dayanağı nedir? Konunun uzmanları tarafından bilimsel veriler ışığında hazırlanmış raporlar var mıdır? Varsa, kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
- 5) "Riskli Alan" ilan edilen yerlerde ağaçlar ve yeşil alanlar nasıl muhafaza edilecektir?
- 6) "Riskli Alan" ilan edilen yerlerde işyeri kapanan ve mağdur olan tüm vatandaşlarımız için alınan tedbirler nelerdir?
- 7) Türkiye genelinde illere ve ilçelere göre son 5 yılda "Riskli Alan" ilan edilen yerlerde kaç tescilli kültür varlığı hangi sebeplerle zarar görmüştür? Zarar gören tescilli kültür varlıkları ile ilgili olarak AKP Hükümeti ne tür somut çözüm önerileri sunmuştur?
- 8) Kentsel dönüşümün gerçekleştiği mahallelerde ada ve parsel bilgilerinin harita üzerinde gösterilmediği iddiası doğru mudur? İddia doğru ise, bu durumun gerekçesi nedir?
- 9) "Riskli Alan" ilan edilerek Kentsel Dönüşüm sürecinde vatandaşlarımızın adeta evsiz bırakıldığı ve rant fırsatının arttığı bu süreçte AKP Hükümeti ne tür tedbirler alacaktır?

CEVAP:

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun amacı; "afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde iyileştirme, tasfiye ve yenileme yaparak fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerinin oluşturulmasıdır." Anılan Kanunda Riskli Alan; "zemin yapısı veya üzerindeki yapılaşma sebebiyle can ve mal kaybına yol açma riski taşıyan" alanlar ile "üzerindeki toplam yapı sayısının en az % 65'i imar mevzuatına aykırı olan veya yapı ruhsatı alınmaksızın inşa edilmiş olmakla birlikte sonradan yapı ve iskân ruhsatı alan yapılardan oluşan alanları" bu alanlar ile birlikte "Kamu düzeni veya güvenliğinin olağan hayatı durduracak veya kesintiye uğratacak şekilde bozulduğu yerlerde; planlama ya da altyapı hizmetleri yetersiz olan veya imar mevzuatına aykırı yapılaşma bulunan yahut yapı ya da altyapısı hasarlı olan alanları" ifade etmektedir.

Söz konusu Riskli Alanların tespit edilmesine ilişkin olarak anılan Kanunda; ilgili idarelerince belirlenen Riskli Alan tekliflerinin Bakanlığımıza iletebileceği hüküm altına alınmıştır. Bu doğrultuda, gerek basın ve yayın organları gerekse de çeşitli tarihlerde ilgili idarelere iletilen Bakanlığımız yazışmalarında; doğal afetlere hazırlıklı, modern yaşam standartlarına sahip, insan hayatını tehdit eden risklerden arındırılmış yaşanabilir şehirler oluşturmak amacıyla, risk teşkil ettiği düşünülen alanların Bakanlığımıza bildirilmesi ile uygulama süreçlerinin de Bakanlığımızca yetkilendirilen ilgili idaresi ve vatandaşlarımızın katılımı neticesinde gerçekleştirileceği tüm Belediyelere bildirilmiştir.

Dolayısıyla, 6306 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 31/05/2012 tarihinden itibaren günümüze değin, anılan Kanun ve uygulama yönetmeliği kapsamında hazırlanarak, Bakanlığımıza iletilen riskli alan teklifleri ve hazırlanan teknik raporlar konusunda uzman kişiler tarafından yapılan değerlendirmeler ile Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının görüşü alınarak, Başbakanlığa iletilmektedir.

Bakanlığımız öncülüğünde, çeşitli tarihlerde alınan Bakanlar Kurulu kararlarına istinaden; 49 farklı ilimizde yaklaşık 11.200 hektar büyüklüğünde 186 adet Riskli Alan ilan edilmiştir. Buna göre; riskli alanlar ve riskli yapılarda bulunan yaklaşık 3.000.000 kişilik nüfusa yönelik bir dönüşüm hareketine, dört sene içerisinde ulaşılması, yapılan çalışmaların ciddiyetini ve önemini yeterince ortaya koymaktadır. Söz konusu Riskli Alanlarda anılan Kanun ile Bakanlığımıza verilen yetki ve görevler kapsamında; can veya mal kaybına yol açma riski taşıyan yerleşim alanlarının, güvensiz ve sağlıklı yapılaşmalardan arındırılarak, afetlere duyarlı ve bütüncül planlama yaklaşımı çerçevesinde, sosyal donatı ve yeşil alanlarıyla, ulaşım sistemiyle yaşanabilir sağlıklı ve güvenli kentsel alanların oluşturulmasına yönelik dönüşüm çalışmaları hızla yürütülmektedir.

Yapılan bu çalışmaların hayata geçmesi ile birlikte yıkılarak yeniden yapılan bina ve bölgelerde değer artışının olması doğal bir sonuç olarak görülmektedir. İlk uygulamaları gönüllülük esası doğrultusunda, örnek teşkil eden toplumu bilinçlendirecek uygulamalar olması benimsenmiş olup, söz konusu dönüşüm faaliyetlerinin artan bir ivme ile 2023 yılına kadar tüm ülke sathında tamamlanması öngörülmüştür.

Sözü edilen İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, Fetihtepe, Kaptanpaşa, Keçecipiri, Piripaşa, Piyalepaşa ve Kulaksız Mahallelerinde bulunan Riskli Alana ilişkin olarak hazırlanan teknik raporda; bahse konu alanın yaklaşık 123,25 hektarlık kısmını kapsayan ve içerisinde 82.000 kişinin yaşadığı bir alt bölge olduğu, 1950'li yıllardan sonra yaşanan hızlı göç hareketinin ardından, vakıf arazileri üzerinde yasal olmayan yollardan yapılaşmaya gidilen bir bölge niteliği taşıdığı, sağlıklı bir kentleşme sürecinin yaşanmadığı, alanın kontrolsüz bir şekilde gelişme gösterdiği, alanda 5561 adet bina ve 24 adet harabe halinde, yıkılmış vb. yapı ile birlikte toplam 5585 adet yapının sadece 63 adedinin ruhsatlı olduğu, alanın bütünündeki yapıların % 98'inden fazlasının ruhsatının olmadığı, 24.000 adet bağımsız birimin bulunduğu, mevcut yapıların inşa edildikleri zamandaki mevzuatı dikkate alınmadan yapıldığı, geçen zaman içinde de ekonomik ömürlerini tamamladığı tespit edilmiştir. Ayrıca, Okmeydanı bölgesinin jeolojik açıdan değerlendirmesi yapılmış olup, alanın % 77'sinin yerleşime uygun olduğu, geriye kalan % 22'lik kısmında önlem alınarak yerleşilebileceği, % 1'lik pay alan güney bölgesinin ise ayrıntılı jeolojik etüt gerektirdiği sonucuna varıldığı belirtilmiştir.

Alanda bulunan yapıların tamamına, Gazi Üniversitesi Deprem Mühendisliği Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü tarafından, 6306 sayılı Kanun'un Uygulama Yönetmeliği EK-2'de "Riskli Yapıların Tespit Edilmesine İlişkin Esasların" "EK-A: Binaların Bölgesel Deprem Risk Dağılımını Belirlemek İçin Kullanılabilecek Yöntemler" başlıklı bölümünde yer alan hızlı değerlendirme formları kullanılmak suretiyle yapısal özelliklerinin analiz edilmesi, analiz sonucunda elde edilen performans puanları ile sınıflandırmanın yapılarak (harita üzerinde gösterilmesi) örneklem yöntemi ile tipik binaların seçilmesi (seçilen yapıların harita üzerinde işaretlenmesi) ve belirlenen yapı grubuna ilişkin deprem dayanımlarının belirlenmesine yönelik detaylı yapısal risk analizleri yapılmıştır.

Yapılan analizler neticesinde, bölgedeki yapıların can ve mal güvenliği açısından risk teşkil ettiği sonucuna varılmış olup, buna göre;

- Bölgede yer alan binaların % 98'den fazlasının ruhsatsız olması,
- Bölgede yer alan binaların yine tamamına yakınının imar planı ve jeolojik etütlere dayanmadan inşa edildiği; mimari, inşaat, makine, elektrik projeleri var olmadığı gibi, yapımlarının ilgili mühendislerce değil, yaşayanlar tarafından yapıldığı,
- Bölgede yer alan yapıların deprem yönetmeliklerine uygun olarak inşa edilmediği, analiz edilen yapıların can ve mal güvenliği açısından risk teşkil ettiği,
- Bölgede ayrıntılı jeolojik etüt gerektiren ve önlem alınarak yerleşilecek alanları içerisinde barındırması,
- Bölgenin ulaşım dokusunun afetlere karşı yetersiz olduğu, herhangi bir afet anında bölge halkına ulaşmada ciddi sıkıntılar yaşanacağı,

Gibi sorunlar ile alanın, olası afetlere karşı hazırlıksız olduğu ve bölgede fiziksel yenilemeyi hızlandıracak adımlar atılmasının gerektiği değerlendirilmiştir.

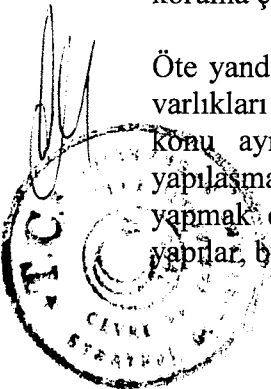
Dolayısıyla, 6306 sayılı Kanunun uygulama yönetmeliği kapsamında hazırlanan İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, Fetihtepe, Kaptanpaşa, Keçecipiri, Piripaşa, Piyalepaşa ve Kulaksız Mahallelerinde bulunan riskli alan teklifi AFAD'ın görüşü alınarak 6306 sayılı Kanunun 2 nci ve EK-1 inci maddelerine göre, 13/06/2016 tarihli ve 2016/8949 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına istinaden 28/06/2016 tarihli ve 29756 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak "Riskli Alan" ilan edilmiştir. Söz konusu riskli alanda yürütülecek uygulamalara ilişkin olarak; 15/07/2016 tarihinde Beyoğlu Belediye Başkanlığı talebine istinaden yetkilendirme yapılarak çalışmalara başlanılmıştır.

Bu çalışmalar kapsamında; Okmeydanı bölgesinin geçmişten günümüze süregelen mekânsal ve sosyal sorunlarının çözülmesi, uygulanabilir, sürdürülebilir, planlama ilkelerine uygun kentsel mekanların oluşturulması, bölgenin tarihi değerlerinin öneminin bilinciyle ve sağlıklı kent parçaları oluşturmak adına, bölgede yaşayanların teknik ve sosyal donatı alanlarının gerekli büyüklük ve standartlarda çözüldüğü, tarihi sit alanlarının kente hizmet edecek şekilde korunduğu, konut alanlarının standartlar doğrultusunda oluşturulduğu ve yasal sorunların çözüldüğü uygulama yöntemlerinin sunulduğu, kentin gelişimine uygun olarak, eskiyen kent kısımlarını yeniden inşa etmek, deprem riskine karşı tedbirler alarak, refah seviyesi yüksek yaşanabilir bir kent oluşturulması amaçlanmaktadır.

Uygulamalar gerekli kültür varlıklarının değerleri yitirilmeden gelecek nesillere aktarılmasına, can ve mal güvenliği açısından risk altında olan niteliksiz yapıların yıkılarak yenilenmesi suretiyle bölgedeki afet riskinin bertaraf edilmesi ve kültürel değerlerin de korunması açısından önemli katkılar sağlayacaktır.

Ayrıca, kültürel varlıkların bulunduğu riskli alanlardaki planlamalarda 2863 sayılı Kanun kapsamında alanın sit statüsü de gözetilerek Kültür ve Turizm Bakanlığının görüşü alınarak, gerekli koruma çalışmaları yürütülmektedir.

Öte yandan soru önergesinde yer alan riskli alanlarda zarar gördüğü iddia edilen taşınmaz kültür varlıkları ve vatandaşlarımızın evsiz bırakıldığına ilişkin somut belgelerin iletilmesi durumunda konu ayrıca değerlendirmeye alınabilecektir. Zemine yönelik faktörler dışında, üzerindeki yapılaşma sebebiyle riskli olduğu belirlenen alanlardaki tüm yapıların risk değerlendirmesini yapmak doğru bir yaklaşım değildir. Plan kararlarına uyumlu ve sağlam olduğu tespit edilen yapılar, bu çalışmalar kapsamında, vatandaşlarımızın da talepleri doğrultusunda korunabilmektedir.

6306 sayılı Kanun kapsamında yapılan uygulamalarda, başta deprem olmak üzere tabi afetler sebebiyle meydana gelmesi muhtemel can ve mal kayıplarının önlenmesi, bunun yanında mülkiyet haklarına saygılı şekilde sağlıklı ve düzenli yerleşmeler oluşturulması, en önemli insan hakkı olan yaşama hakkının güvence altına alınması, daha az maliyet ile en fazla sosyal faydanın temin edilmesi, kaynakların planlı ve sağlıklı kullanılması gibi kamu yararına hizmet eden ilkelerin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir.

Ülkemiz genelinde başlatılan kentsel dönüşüm çalışmalarındaki hedefimiz, can ve mal güvenliği açısından riskli olduğu belirlenen tüm bölgeleri en kısa sürede dönüşüm kapsamına alarak, bu bölgelerde sürdürülebilir ve güvenli yaşam çevreleri oluşturmaktır.

Bu bağlamda kentsel dönüşüme hazır olan belediyelerce hazırlanacak Riskli Alan tekliflerinin, alanda yapılması öngörülen projeler eşliğinde Bakanlığımıza iletilmesi ve Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca "Riskli Alan" ilan edilmesi halinde 6306 sayılı Kanun kapsamında gereken her türlü teknik ve mali destekler verilmektedir.

